

УДК 69.009

Жван В.В.

*кандидат технічних наук,
доцент кафедри економіки підприємств,
бізнес-адміністрування та регіонального розвитку
Харківського національного університету міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Юр'єва С.Ю.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки підприємств,
бізнес-адміністрування та регіонального розвитку
Харківського національного університету міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Железнякова І.Л.

*асистент кафедри економіки підприємств,
бізнес-адміністрування та регіонального розвитку
Харківського національного університету міського господарства
імені О.М. Бекетова*

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ АВТОРСЬКОГО ТА ТЕХНІЧНОГО НАГЛЯДУ ЗА БУДІВНИЦТВОМ

У статті виконано огляд нормативної документації, що регламентує здійснення авторського та технічного нагляду за будівництвом, та вказано на недоліки існуючої нормативної бази. На прикладі конкретного об'єкта складено календарний план на кошторис витрат на здійснення авторського нагляду. Проведено розрахунки розмірів штрафів за незабезпечення замовником авторського та технічного нагляду станом на третій квартал 2015 р. Проведено порівняльний аналіз вартості робіт та сум штрафів за незабезпечення авторського та технічного нагляду. Економічно обґрунтовано доцільність дотримання діючого законодавства та його вдосконалення.

Ключові слова: будівництво, тривалість будівництва, авторський нагляд, технічний нагляд, містобудування, правопорушення, вартість, штраф.

Жван В.В., Юр'єва С.Ю., Железнякова І.Л. ЭКОНОМИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ АВТОРСКОГО И ТЕХНИЧЕСКОГО НАДЗОРА ЗА СТРОИТЕЛЬСТВОМ

В статье выполнен обзор нормативной документации, регламентирующей осуществление авторского и технического надзора за строительством, и отмечаются недостатки существующей нормативной базы. На примере конкретного объекта составлен календарный план на смету расходов на осуществление авторского надзора. Проведены расчеты размеров штрафов за необеспечение заказчиком авторского и технического надзора по состоянию на третий квартал 2015 г. Проведен сравнительный анализ стоимости работ и сумм штрафов за необеспечение авторского и технического надзора. Экономически обоснована целесообразность соблюдения действующего законодательства и его совершенствования.

Ключевые слова: строительство, продолжительность строительства, авторский надзор, технический надзор, градостроительство, правонарушения, стоимость, штраф.

Zhvan V.V., Yuryeva S.Yu., Zheleznyakova I.L. ECONOMIC ASPECTS OF AUTHOR SUPERVISION AND TECHNICAL SUPERVISION

The article written review of regulatory documents regulating the author supervision and technical supervision and given the shortcomings of the existing regulatory framework. For example, a particular object schedule drawn up by the estimate of the costs of supervision. Calculations fines for not providing customer and technical supervision of the author as of the third quarter 2015. Comparative analysis of the cost of works and fines for failing to copyright and technical supervision. Economic expediency compliance with existing legislation and its improvement.

Keywords: construction, construction period, author supervision, technical supervision, urban planning, offense, price, fine.

Постановка проблеми. Уведення в дію у 2012–2015 рр. нових нормативних документів у галузі проектування та будівництва мало б прояснити та спростити економічні розрахунки, зокрема, авторського та технічного нагляду.

Так, у 2012 р. уведено в дію Закон України «Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності», з 01.01.2014 р. надано чинності ДСТУ Б Д.1.1-7:2013 «Правила визначення вартості проектно-вишукувальних робіт та експертизи проектної документації на будівництво» та ДСТУ Б А.3.1-22:2013 «Визначення тривалості будівництва об'єктів».

301.07.2015р. уведено в дію ДСТУ-НБА.2.2-11:2014 «Настанова щодо проведення авторського нагляду за будівництвом» [1, с. 12] на заміну ДБН А.2.2-4-2003 «Положення про авторський нагляд за будівництвом будинків і споруд» [2, с. 12].

Проте до спрощень у частині економічних показників авторського та технічного нагляду непрямо можна віднести лише незначне доповнення нових стандартів деякими аспектами усталеної практики договірних відносин у царині авторського нагляду, часткове видозмінення деяких форм документів з авторського нагляду та встановлення розміру штрафів за незабезпечення авторського та технічного нагляду.

Головне ж питання обґрунтування трудовитрат на авторський та технічний нагляд, за якими визначається вартість цих складових будівництва, залишається нерозкритим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні розробками в галузі авторського нагляду займалися Галінський О., Григоровський П., Молодід О., Мурасова О., Полторацька Н., Садовський В., Червяков Ю. тощо [1, с. 2].

У радянські часи питання авторського нагляду вивчали такі вчені, як Вільсон Г.А., Корщунів В.Г., Гаданов В.К., Єфімов В.Н., Маршев Ю.А., Милашевський В.В. тощо [3, с. 2].

Мета статті полягає в обґрунтуванні економічної доцільності дотримання вимог законодавства учасниками будівництва в частині забезпечення авторського та технічного нагляду за будівництвом, необхідності обґрунтування трудовитрат до наступного вдосконалення нормативної бази.

Виклад основного матеріалу дослідження. Авторський нагляд здійснюється на об'єктах будівництва

незалежно від їх класу наслідків (відповідальності), категорії складності та форми власності замовника.

Авторський нагляд – контроль, який здійснюється автором проекту об'єкта будівництва, іншими розробниками затвердженого проекту або уповноваженими ними особами під час будівництва об'єкта відповідно до вимог чинного законодавства та договору із замовником з метою забезпечення відповідності виконаних будівельних робіт проектній документації.

Договір на здійснення авторського нагляду – документ, який регулює взаємовідносини між генеральним проектувальником (проектувальником) і

Таблиця 1

Приклад оформлення календарного плану виконання робіт з авторського нагляду за будівництвом

Додаток № 1
до Договору № _____
« ____ » _____ 2015 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН
здійснення авторського нагляду за _____

період виконання робіт	1-й місяць*	2-й місяць	3-й місяць	4-й місяць	5-й місяць
кількість людино-днів	5	8	8	8	8

Примітка:

* початком виконання робіт щодо здійснення авторського нагляду є початок будівельно-монтажних робіт на Об'єкті за умови повідомлення Виконавця Замовником про початок запланованих робіт за 10 (десять) робочих днів.

Таблиця 2

Приклад розрахунку вартості авторського нагляду

Додаток № __ до Договору № _____ від « ____ » _____ 2015 р.

Форма № 3-П
Замовлення № _____

КОШТОРИС №
на проектні роботи

Найменування об'єкта будівництва, стадії проектування, виду проектних або вишукувальних робіт:

Здійснення авторського нагляду за _____

Найменування проектної (вишукувальної) організації: _____

Найменування організації-замовника: _____

Ч.ч.	Найменування посад виконавців (виробничий персонал)	Кількість осіб	Витрати труда, люд.-днів	Показник кошторисної вартості, грн.	
				за 1 день	всього
1	Здійснення авторського нагляду				
	Інженер	2	37	355,00	13 135,00
	Разом за кошторисом				13 135,00
	Коефіцієнт згідно з ДСТУ Б Д.1.1-7:2013, п. 6.1				1,3644*
	Разом за кошторисом з урахуванням коефіцієнта				17 921,39
	у тому числі по складових вартості:				
1	Фонд оплати праці (ФОП), грн. (17 921,394 * 49,46 / 100,0 = 8 863,92)				8 863,92
2	Нарахування на ФОП, грн. (17 921,394 * 18,92 / 100,0 = 3 390,73)				3 390,73
3	Матеріали на виконання робіт, грн. (17 921,394 * 2,27 / 100,0 = 406,82)				406,82
4	Амортизація, грн. (17 921,394 * 1,86 / 100,0 = 333,34)				333,34
5	Зношення малоцінного інвентарю, грн. (17 921,394 * 0,15 / 100,0 = 26,88)				26,88
6	Придбання типових проектів, грн. (17 921,394 * 0,89 / 100,0 = 159,50)				159,50
7	Утримання будинків, грн. (17 921,394 * 2,16 / 100,0 = 387,10)				387,10
8	Пошта, телеграф, телефон, грн. (17 921,394 * 0,23 / 100,0 = 41,22)				41,22
9	Охорона, грн. (17 921,394 * 0,15 / 100,0 = 26,88)				26,88
10	Інші витрати, грн. (17 921,394 * 3,05 / 100,0 = 546,60)				546,60
11	Кошторисний прибуток, грн. (17 921,394 * 6,33 / 100,0 = 1 134,42)				1 134,42
12	Адміністративні витрати, грн. (17 921,394 * 14,53 / 100,0 = 2 603,98)				2 603,98
	у тому числі:				
13	фонд оплати праці, грн. (17 921,394 * 7,64 / 100,0 = 1 369,19)				1 369,19
14	нарахування на ФОП, грн. (17 921,394 * 2,92 / 100,0 = 523,30)				523,30
15	інші витрати, грн. (17 921,394 * 3,97 / 100,0 = 711,48)				711,48
	ПДВ 20% ((17 921,39) * 0,2)				3 584,28
	Всього з урахуванням ПДВ				21 505,67

Всього за кошторисом: 21 505,67 (двадцять одна тисяча п'ятсот п'ять гривень 67 коп.)

Директор

Кошторис склав _____

М.П.

« ____ » _____ 20 ____

Примітка.

*наведений у прикладі коефіцієнт ураховує лише зміни заробітної плати без урахування зміни інших складових собівартості проектування

Таблиця 3

Вартісні показники наслідків правопорушень за незабезпечення авторського та технічного нагляду

№ п/п	Найменування правопорушення	Посилання на норму Закону	Розмір штрафу, м. р. з/п. [6]	Сума штрафу, грн.*
1	незабезпечення здійснення технічного нагляду	ст. 2, ч. 2, п. 7	36	49 608,00
2	незабезпечення здійснення авторського нагляду	ст. 2, ч. 2, п. 8	45	62 010,00

Примітка: * станом на 2015 р.

замовником, установлює їх права і обов'язки щодо здійснення авторського нагляду під час будівництва.

Авторський нагляд здійснюється протягом усього періоду будівництва відповідно до вимог чинного законодавства та договору із замовником.

До договору на здійснення авторського нагляду доцільно додавати кошторис витрат та план-графік виконання робіт з авторського нагляду.

Про початок будівництва замовнику рекомендується письмово повідомляти проектувальника.

При тривалості будівництва більше одного року план-графік, за необхідності, може коригуватися відповідно до обсягів робіт, запланованих на поточний рік.

Зміни обсягів робіт або продовження здійснення авторського нагляду у строки, що не передбачені договором між проектувальником і замовником, бажано оформлювати додатковим договором [1, с. 4].

Кошторис витрат на роботи в галузі проектування складається на підставі ДСТУ Б Д.1.1-7:2013 «Правила визначення вартості проектно-вишукувальних робіт та експертизи проектної документації на будівництво» [4, с. 5].

Загальна тривалість періоду будівництва і, відповідно, тривалість авторського та технічного нагляду визначається згідно з ДСТУ Б А.3.1-22:2013 «Визначення тривалості будівництва об'єктів» [5, с. 4].

Наприклад, згідно з табличними даними [5, с. 23], тривалість будівництва одноповерхової каркасної будівлі складу заввишки 6 м складською площею 1 200 м² (складський об'єм – 7 200 м³) зі збірних залізобетонних конструкцій із зовнішніми стінами із навісних панелей складає п'ять місяців, у тому числі один місяць – монтаж обладнання. Приклад календарного плану для зазначеного об'єкта наведено у табл. 1.

Проте фактичні витрати праці виконавців авторського та технічного нагляду будівельними нормами не встановлюються.

Отже, основний розрахунковий показник для обчислення вартості авторського та технічного нагляду не нормується і може бути предметом спору. Так, для об'єкта з прикладу (будівля складу заввишки 6 м складською площею 1 200 м²) вартість авторського нагляду складає 21 505,67 грн. (табл. 2).

На весь період будівництва для здійснення авторського нагляду проектувальником утворюється група авторського нагляду. До складу групи авторського нагляду включаються автор проекту, інші розробники затвердженого проекту або уповноважені ними особи. Рекомендується серед членів групи авторського нагляду визначити особу, відповідальну за проведення авторського нагляду, керівника групи (головного архітектора або головного інженера проекту). Інформація про склад групи авторського нагляду надсилається замовнику. У разі зміни особи, відповідальної за проведення авторського нагляду, замовник повідомляє орган державного архітектурно-будівельного контролю, який зареєстрував декларацію про початок виконання (підготовчих) будівельних робіт або видав дозвіл на виконання

будівельних робіт, про такі зміни протягом трьох днів зі дня їх настання.

Якщо автором проекту є фізична особа – підприємець, склад групи авторського нагляду під його керівництвом доцільно визначити довідкою автора проекту, яка направляється замовнику.

Керівник групи авторського нагляду та члени цієї групи можуть залучатися до складання декларації або акта готовності об'єкта до експлуатації.

Група авторського нагляду має такі повноваження:

- ведення журналу авторського нагляду та внесення до нього результатів авторського нагляду, зокрема, фіксування відступів від проектних рішень при будівництві;

- відвідування об'єкта згідно з планом-графіком або за викликом замовника (виходячи з виробничої потреби);

- перевіряння відповідності виконання будівельних робіт і виявлення на будівництві відхилень від проектних рішень, у тому числі в частині застосування будівельних конструкцій, матеріалів, виробів, деталей, обладнання;

- перевіряння усунення підрядником зауважень, які були виявлені в результаті здійснення авторського нагляду під час будівництва;

- участь у прийманні прихованих робіт і конструкцій;

- життя заходів щодо забезпечення нормативного рівня основних вимог безпеки, за рахунок дотримання основних характеристик виробів, конструкцій, матеріалів тощо [1, с. 4–5].

Законом України «Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності» передбачено відповідальність замовника об'єкта будівництва (реконструкції) у вигляді штрафів за відповідні правопорушення [6].

Відповідно до статті 27 Кодексу України «Про адміністративні правопорушення», штраф є грошовим стягненням, яке накладається на посадових осіб за адміністративні правопорушення у випадках і розмірі, встановлених законами України [7].

Відповідальність за правопорушення мають нести посадові особи замовника будівництва об'єктів: керівники, заступники керівників, начальники цехів та служб, керівників адміністративно-господарських служб підприємств тощо.

Вартісні показники наслідків правопорушень за незабезпечення авторського та технічного нагляду зведено в табл. 3 та перераховано з мінімальних заробітних плат у гривні станом на третій квартал 2015 р.

Станом на 2015 р. розмір мінімальної заробітної плати складає 1 378 грн. [8].

Висновки. Аналіз результатів розрахунків економічних аспектів авторського та технічного нагляду показує, що розмір штрафу за незабезпечення авторського та технічного нагляду замовником перевищує його витрати на такий нагляд. Отже, дотримання існуючих основних вимог будівельних норм економічно вигідні всім учасникам будівництва за умови, що розмір трудовитрат не є спірним показником.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Настанова щодо проведення авторського нагляду за будівництвом: ДСТУ-Н Б А.2.2-11:2014 (чинний від 01.07.2015 р.). – К.: Мінрегіон України, 2015. – 12 с.
2. Положення про авторський нагляд за будівництвом будинків і споруд ДБН А.2.2-4-2003 (чинний з 01.10.2003 р. по 01.07.2015 р.). – К.: Мінрегіон України, 2003. – 12 с.
3. СНиП 1.06.05-85. Положение об авторском надзоре проектных организаций за строительством предприятий, зданий и сооружений / Госстрой СССР. – ЦИТП Госстроя СССР, 1985. – 8 с.
4. Правила визначення вартості проектно-вишукувальних робіт та експертизи проектної документації на будівництво: ДСТУ Б Д.1.1-7:2013 (чинний від 01.01.2014 р.). – К.: Мінрегіон України, 2013. – 50 с.
5. Визначення тривалості будівництва об'єктів: ДСТУ Б А.3.1-22:2013 (чинний від 01.01.2014 р.). – К.: Мінрегіон України, 2014. – 30 с.
6. Закон України «Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності» (станом на 20.11.2012 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 46. – С. 411.
7. Кодекс України «Про адміністративні правопорушення» (станом на 08.04.2014 р.) // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – Дод. до № 51. – С. 1122.
8. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» № 704-VII (станом на 17.09.2015 р.) // Голос України. – 2015. – № 174.

УДК 658.012.32:629.7

Колесник М.В.*кандидат економічних наук,
доцент кафедри маркетингу та ресурсозабезпечення
Національного авіаційного університету***Командровська В.Є.***кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки
Національного авіаційного університету***Пунда О.В.***аспірант кафедри маркетингу та ресурсозабезпечення
Національного авіаційного університету***МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
НА ЗАСАДАХ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

Статтю присвячено дослідженню умов досягнення підприємствами сталого розвитку в інноваційній діяльності. Здійснення такої діяльності на принципах корпоративної соціальної відповідальності забезпечує формування більш стійкої лояльності стейкхолдерів та клієнтів до інноваційних дій підприємства. Випередження інвестиційних ризиків в інноваційній діяльності в такий спосіб стимулює, відповідно, формування процесу сталого розвитку підприємства завдяки проактивному стратегічному та креативному менеджменту підприємства, підвищенню його підтримки в соціумі.

Ключові слова: стратегічне управління, розвиток підприємства, інвестиційні ризики, соціальна корпоративна відповідальність, подолання супротиву ринку, інноваційна діяльність.

Kolesnyk M.V., Komandrovskaya V.E., Punda O.V. МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ НА ОСНОВЕ КОРПОРАТИВНОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ

Статья посвящена исследованию условий достижения предприятиями устойчивого развития в инновационной деятельности. Осуществление такой деятельности на принципах корпоративной социальной ответственности обеспечивает формирование более устойчивой лояльности стейкхолдеров и клиентов к инновационным действиям предприятия. Упреждение инвестиционных рисков в инновационной деятельности таким способом стимулирует, соответственно, формирование процесса устойчивого развития предприятия благодаря проактивному стратегическому и креативному менеджменту предприятия, повышению его поддержки в социуме.

Ключевые слова: стратегическое управление, развитие предприятия, инвестиционные риски, социальная корпоративная ответственность, преодоление сопротивления рынка, инновационная деятельность.

Kolesnyk M.V., Komandrovskaya V.E., Punda O.V. METHODOLOGICAL ASPECTS OF PERMANENT DEVELOPMENT INNOVATIVE-INVESTMENT ACTIVITIES ON THE BASIS OF ENTERPRISES CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

The article investigates the conditions for enterprises to achieve sustainable development in innovation. Implementation of such activities on the principles of corporate social responsibility to build a more sustainable loyalty of stakeholders and clients to innovatinnym concern. Anticipation of investment risks in innovative activity in such a way to stimulate the formation of, respectively, the sustainable development of the company through strategic proactive and creative management of the enterprise, increase its support in society.

Keywords: strategic management, enterprise development, investment risks, corporate social responsibility, overcoming the resistance of market innovation.

Постановка проблеми. Сучасні глобальні тенденції розвитку ринків інноваційних товарів все більше демонструють потребу у формуванні ринкових стра-

тегій на засадах корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Сьогодні спостерігається активна інституціоналізація принципів КСВ в економічну